

Oiartzunen, 1994ko abenduaren 29an

Haritschelhar, J., euskaltzainburua
 Lekuona, J.M., euskaltzainburuordea
 Knörr, E., idazkaria
 Arana, J. A., diruzaina
 Altuna, P.
 Charritton, P.
 Davant, J.L.
 Irigoyen, A.
 Kintana, X.
 Krutwig, F.
 Larre, E.
 Ondarra, P.
 Oyharçabal, B.
 Peillen, Tx.
 Salaburu, P.
 Sarasola, I.
 Satrustegi, J.M.
 Villasante, L.
 Zabaleta, P.

Lizundia, J. L., idazkariordea
 Zearreta, J.J., ekonomi eragilea

Oiartzunen, Udaletxeko batzartegian, 1994ko abenduaren 29an, goizeko hamarretan, bildu da Euskaltzaindia, aldameneko lerrokadan aipatzen diren kideak bertan zirela. Ezin etorria adierazi dute Miren Azkarate, X. Di-harce eta J. San Martinek.

Agiriak

Azaroko bi agiriak onartu dira, zen-bait zuzenketa egin ondoren.

P. Diez de Ulzurrun

J.M. Satrustegik irakurri du Pedro Diez de Ulzurrun Etxarte (1924-1994) euskaltzain urgazleari buruzko bere txostena. Urriaren 20an Iruñean hil zen Diez de Ulzurrun (ezizenez *Ikusle*) euskaltzale suharraren bizitza azaldu du hizlariak, mediku endokrinologoa zen aldetik haren do-haiak agerraraziz, lehenik, eta euskararen faboretan egindako lan es-kerga, ondoren.

Nafarroako Diputazioak 1957an sortu zuen *Sección de Fomento del Vascuence* izenekoa P. Diez de Ulzurrunek izan zuen partaidetza azpimarratu du: *Príncipe de Viana* euskarazko agerkarian, zuzendari eginkizunaz gainera, argitaraturiko artikulu asko, literatur lehiaketak, bertsolari txapelketak, euskal festak, e.a. *Diario de Navarra* egunkariaren euskarazko orrian idatzi zuen luzaro. *Eus-ker*a agerkarian, 1960an argitaratu zuen dotrina, Ezkabarteko Makirriainen aurkitua, aipatu du Satrustegi jaunak haren ikerlanen artean. Galera handia, bada, hain maitatua zen gizon xalo eta atsegin honena.

Euskara Batuko batzordea

P. Salaburuk aurkeztu ditu egungo erabakizunak. Lehendabizi, *Ordinalen eta banatzaileen idazkera* deritzan txostena aztertu da eta aldaketa batzuekin onartu.

Ba- eta gabe-ren idazkera izeneko txostena ikertu da gero. X. Kintana **ba-**ren bi balioak idatziz bereiztearen alde agertu da. Beti elkaturik idazteko erabakia botu gutxigatik nagusitu zela gogorarazi du. Gainera, bereizketak hitanoan duen abantaila adierazi du. I. Sarasolak esan du beranduegi dela bereiz idazten gomendatzeko. A. Irigoyenek esan du azentua bereizgarri dela maiz, baina ezin dela horri buruz lege finkorik eman. Txostena onartu da.

Benetako, ohiko titulutzat duen txostena onetsi da berebat, inolako aldaketarik gabe.

Betiko izeneko txostena aldaketa batzuk eginik onartu da. Titulua honako hau izango da: *Betiko* eta kideak. Era honetara, *gaurko, sekulako* eta beste sartu dira txosten berean. P. Zabaletaren eta Tx. Peillenen aburuz, *betiko* eta *betirako* bereizi beharko lirateke. P. Salaburuk erantzun du txostenak *betiko* hobesten duela, *betirako* gaitzetsi gabe. P. Altunak esan du **noizerako* sortuko den beldur dela. X. Kintanak proposatu du *betirako* salbuestea. A. Irigoyenek eskatu du arazoa ikuspegi zabalagotik aztertzea, *luzarorako, etzirako* eta antzekoak jasoz. I. Sarasolaren ustez, *betirako*-k alde txar bat du: batasuna hausten duela. *Betiko* eta abarren batasunarentzako egokitasuna aipaturik onartu da testua.

Arabera izeneko txostenean ere zenbait aldaketa egin dira batzarrean. *Arauz* eta *arauz* aldakiak aipatzen dira testu berrian, batetik, eta, bestetik, bigarren eta hirugarren parrafoak kendu dira. Laukian, argitasunaren onetan, “esapide gisa erabiltzeko” erantsi da, *arau* izenetik bereizteko. A. Irigoyenek eskatu du agirian ezar dadin haren ustez txikiak diren gauza hauetaz ez litzukeela Euskaltzaindiak erabakiak hartu behar, eta bera kanpo gelditzen dela. I. Sarasolak eta E. Knörrek euskara baturako ereduak eskaintzeko Akademiak duen erantzukizun eta eginbidea aditzera eman dute.

Iritzi izeneko txostena ikertu da ondoren. X. Kintana *eritzi*-ren alde mintzatu da. Hauek izan dira haren arrazoiak: azken 20 urteotako erabilera, bai eta erro bereko beste hitz batzuena ere, *erizpen, erizpide*, eta abar; gipuzkerazko *erizten zaio*, eta *iritzi*-rekin bestela sortzen den nahasketa. I. Sarasolak erantzun du Iparraldean *iritzi* hedatu dela. Gainera, bizkaieraz *iritzi* ez da bakana, batasunera begira egon diren idazleen artean. Bestalde, liburu eta aldizkarietako zenbait testu ez direla fidagarriak esan du, askotan gertatu baita egileak *iritzi* idatzi eta argitaratzaileak *eritzi* ezartzea. Azken urteotan *iritzi*-ren nagusitasuna adierazi ondoren, erabakia zeren izenean aldatuko den galdegin du. A. Irigoyenek aitortu du garai batez *iritzi*-ren alde zegoela eta *eritzi* Euskaltzaindiak hedatu zuela gogorarazi. Puntu honetan ere haren izena kentzea eskatu du. J.M.

Satrustegik esan du berdin zaiola *iritzi* zein *eritzi*, eta aipatu du eitzi esaten dela Urdiain.

Txostena bozkatu da. P. Altunak Miren Azkarateren botoa zuen eta E. Larrek X. Diharcerena. Hau izan da emaitza:

Bai: 15.

Ez: 6.

Arazi deritzan txostena aztertu da azkenik, beste gaietarako denborarik ezean. X. Kintanak esan du *erazi* dela zaharrena eta gaur egun nagusia, eta gramatiketan usuen ageri dena. *Aditz erazle* deitura aipatu du, gainera. I. Sarasolak erantzun du Iparraldean *arazi* dela erabateko nagusitasuna duena. Zailantzak Hegoaldean izaki, parada ona litzateke, haren aburuz, batasuna lortzeko. A. Irigoyenek bizkaierazko eta gipuzkerazko *galerazo* forma aipatu du. Euskaltzaindi zaharrak *erazi* zerabilela esan du. *Adierazi* aditza bereizkuntza izango den galdegin du eta puntu honetan arinki jokatu dela esan. Agirian haren desadostasuna azaltzea eskatuz bukatu du. I. Sarasolak erantzun du lehen ez zela *erazi*-ren aldeko batasunik. P. Zabaletaren iritzian, lehenengo erabakiari eutsi beharko lioke Akademiak.

Txosten hau ere bozkatu da. Hona emaitza:

Bai: 16.

Ez: 5.

P. Salaburu batzorde idazkariak azaldu du urtarrileko batzarretik aurrerako prozedura. Erabakizunak gauza berriak izango direnez, hilabeteko epea emango da, euskaltzainek txostenak azter ditzaten. Beste batzordeek ere beren erabaki-proposamenak Euskara Batuko batzordeari helaraztea komeni dela esan du.

Eskuartekoak

Herri Ardularitzaren Euskal Erakundeak administrazioko hiztegia egiteko duen proiekturako Euskaltzaindiaren ordezkari bat eskatu du gutunez. Ibon Sarasola izendatu da. Bilkuren egutegiagatik Sarasola jaunak ezingo ez ingo balu, Miren Azkarate izango litzateke kidea. Ordezko X. Kintana izango da. J.L. Lizundiak adierazi du garbi gelditu behar duela Euskaltzaindia ezin dela, hizkuntza aholkularitza berea duenez, beste erakunde eta elkarten mailan ipini. Ontzat hartu dute batzartuek oharra.

Iruñeko Euskalerria Irratiak Nafarroako Justizi Auzitegi Nagusiaren aurrean aurkezturiko gorajotzeaz Merino Zalba epaileak eman duen epai harrigarria izan da ondoren mintzagai. Arazoa Jagon sailak zehaztuko du, arratsaldean egingo duen bilkuran. Nolanahi ere, Euskaltzaindiak eta Eusko Ikaskuntzak adierazpen bat plazaratzea da asmoa, Iruñean, urtarrilaren 13an, Eusko Ikaskuntzak eskatu duen lege-diktamena aztertu ondoren. P. Zabaletak esan du Euskalerria Irratiak Madrileko Epaitegi Gorenera jo duela.

J.M. Jimeno Juríoren eta P. Salaberriren *Toponimia de la Cuencia de Pamplona. Pamplona-Iruña* liburua (Onomasticon Vasconiae sortaren 12.a) abenduaren 16an aurkeztu zen Iruñean, Nafarroako Gobernuaren liburutegian. *Diario de Navarra*-k hurrengo bi egunetan aurkezpenaren inolako berririk ekarri ez zuenez, E. Knörr Jagon sailburu eta Onomastika batzordeburuak gutun bat egin zion telekopiagailuz egunkariaren zuzendariari (gutun horren kopia egungo batzar karpetan sartu da). Egunkariak abenduaren 20an eskaini zion toki zabala aurkezpenari.

Azkue Bibliotekak 1994ko azaroan sarturiko argitalpenen katalogoa banatu da. Denetara 171 liburu eta aldizkari izan dira.

Labaien hutsunea betetzeko proposamenen epea egun bukatu da. Hiru dira hautagaiak: Adolfo Arejita, Alfonso Irigoyenek, Federico Krutwigek, Jose Antonio Aranak eta P. Charrittonek aurkeztua; Patxi Goenaga, Patxi Altunak, Miren Azkaratek, Juan M. Lekuonak eta Beñat Oyharçabalek aurkeztua; eta Jose Luis Alvarez Enparantza, P. Zabaletak, Tx. Peillenek eta X. Kintanak aurkeztua. Bozketa urtarrileko batzarrean egingo da.

P. Charritton Iparraldeko ordezkariak Baionan ezarri diren bideseinaleen berri eman du. Hango bi ibaiak *Aturria*, *Errobia* gisa ageri dira. Euskaltzaindiak ez du horretan parterik izan. Akademiaren iritzia helaraziko zaio Udalari.

Erakundearen diruzaina den Jose Antonio Aranak Herri Kontuen Euskal Epaitegiak eta Comptos Ganbarak Euskaltzaindiaz egindako behin-behineko txostena azaldu du labor. Kontu guztiak zuzen daudela adierazten du txostenak. Testuak zenbait proposamen egiten ditu Akademiaren diru egoera eta barne jaurpidea hobetzeko. Txostena euskaltzain guztien eskura egongo dela esanez amaitu du azalpena.

Bestalde, diruzaina izendatu da Banco Bilbao Vizcayarekin 35 milioi pezetako diru-mailegua lortzeko behar diren agiri publiko edo pribatuak sina ditzan, haren ustez egokiak diren baldintzekin. P. Zabaletaren galderari erantzunez, J.J. Zearretak azaldu du Nafarroako Gobernuak emandako 2.500.000 pezeta, Parlamentuan jaso gabe bezala agertzen zirenak, argitalpenetan xahutu direla. P. Charrittonen iritziz, Herri Aginteez Euskaltzaindiari diru gutxiago emango baliote murrizketa non egin behar den erabaki beharko litzateke. J.L. Lizundiaren ustetan, ez da murrizketarik izango. P. Salaburuk esan du martxo-ko Barne Jardunaldietan euskaltzainek dokumentazioa erabili beharko dutela, aurreko bi aditegien emaitzak eta lanpostuen balorapena, besteak beste. Haren iritziz, garai txarrak etor litezke Euskaltzaindiarentzat.

Onomastika batzordekide eta Jagon sailkide den Andres Iñigo urgazleak doktorego titulua lortu du abenduaren 16an, *Toponómastica histórica del Valle de Santesteban de Lerín (Regata del Ezkurra)* izeneko tesiaz. Goresmenak baldiko zaizkio.

Abenduko batzarrean ohitura denez, Jose Luis Lizundia idazkariordeak datorren urteko egutegia, Zuzendaritzak onetsia, aurkeztu du. Lau batzar izango dira Bilbon, beste lau Donostian edota Gipuzkoan, eta bana Araban, Iparraldean eta Nafarroan. Batzar arruntez landakoak hauek izango dira: Gipuzkoako Domina jasotzeko Donostian, urtarrilaren 27an; IX. Barne Jardunaldiak, oroz gain Akademiaren baliabideak aztertzeko, Legutianoko Larrabea, eta Gabriel Jauregiren oroigarritzko batzarra Aramaion, martxoaren 31 ean eta apirilaren 1 ean; Heletan, maiatzaren 26an, Mixel Elizanbururen mendeurrenkari, eta Usurbilen, irailaren 29an, Juan Jose Alkain *Udarregi* bertsolariaren omenez.

Jean Haritschelhar,
euskaltzainburua

Endrike Knörr,
idazkaria